

คู่มือการปฏิบัติงาน
(Work Manual)
การวางแผนกำลังคน

จัดทำโดย

กลุ่มบริหารงานบุคคล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงาน การวางแผนกำลังคน เป็นคู่มือสำหรับในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานมีการจัดคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจน อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นหลักฐานในการถ่ายทอดกระบวนการทำงานให้ผู้เข้ามาปฏิบัติงานใหม่และเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนด ลดข้อผิดพลาดและลดระยะเวลาการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นระบบหรือต้องใช้เวลาในการหาทางเลือกตัดสินใจการ ปฏิบัติงานเป็นรูปแบบเดียวกัน คณะผู้จัดทำจะติดตามและประเมินผลความสำเร็จของมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดในคู่มือฉบับนี้ เพื่อนำผลไปทบทวนและปรับปรุงกระบวนการดังกล่าวให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กลุ่มบริหารงานบุคคล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

สารบัญ

เรื่อง
การวางแผนกำลังคน

หน้า
1- 6

การวางแผนกำลังคน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ได้ดำเนินการจัดทำแผน
อัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 –2564
มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับอัตรากำลังของข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด ให้สอดคล้องกับการปรับบทบาทภารกิจของบุคลากรในสถานศึกษา
และการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานบุคคลให้มีความถูกต้อง เป็นธรรม รวดเร็ว โปร่งใส เป็นไปตามหลักเกณฑ์
ที่ ก.ค.ศ. กำหนด และสนองตอบความต้องการของสถานศึกษาในสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. การรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย
 - 1.1 สภาอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ครู ตาม จ.18) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน ของทุกปี)
 - 1.2 จำนวนนักเรียน ณ วันที่ 10 มิถุนายน ของทุกปี โดยนับจำนวนนักเรียนแยกตามระดับชั้น และในระดับชั้น
ให้แยกจัดเป็นห้องเรียน
 - 1.3 สถิติการรับนักเรียนของสถานศึกษา หมายถึงข้อมูลการสมัคร และการรับนักเรียนย้อนหลัง 3 ปีการศึกษา
 - 1.4 ปริมาณงานด้านการสอน เป็นปริมาณงานที่สามารถรวบรวมได้จากข้อมูลจำนวนนักเรียน
(ณ วันที่ 10 มิถุนายน ของทุกปี) สถิติการรับนักเรียนของสถานศึกษา จำนวนชั่วโมงปฏิบัติงานสอน
ในหนึ่งสัปดาห์ของข้าราชการครูฯ พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง
2. ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานอัตรากำลังข้าราชการครูฯของสำนักงาน ก.ค.ศ.
3. ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล นำมาประมวลผลเป็นเกณฑ์อัตรากำลังข้าราชการครูฯ เป็นรายสถานศึกษา
4. นำผลจากการวิเคราะห์และประมวลผลเป็นรายสถานศึกษาแล้วมาเปรียบเทียบกับสภาอัตร
กำลังข้าราชการครูฯ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2
5. จะทราบอัตรการขาด/เกินอัตรากำลังข้าราชการครูฯ เป็นรายสถานศึกษา
6. นำข้อมูลของทุกโรงเรียนมาสรุปเป็นภาพรวมอัตรากำลังข้าราชการครูฯ ในสถานศึกษา
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การแก้ปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการขาดแคลน
อัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้กับสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 1.การเกลี้ยอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่เกินเกณฑ์ให้กับสถานศึกษาที่ต่ำ
กว่าเกณฑ์ตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด ดังนี้
 - 1.1 ตรวจสอบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ความขาดแคลน และความจำเป็น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์
อัตรากำลังของสถานศึกษา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ดำเนินการจัดทำไว้แล้ว เพื่อใช้ในการ บริหาร
อัตรากำลังข้าราชการครูฯ ในสถานศึกษา
 - 1.2 เสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณา เห็นชอบ และสั่งการ

เกลี่ยอัตรากำลังข้าราชการครูฯ พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง เพื่อช่วยบรรเทาความขาดแคลนครูของสถานศึกษา โดยคณะกรรมการเกลี่ยอัตรากำลังฯ

1.3 เมื่อดำเนินการเกลี่ยอัตรากำลังข้าราชการครูฯ พนักงานราชการ และลูกจ้างชั่วคราว โดยคณะกรรมการเกลี่ยอัตรากำลังฯ เรียบร้อยแล้ว แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเพื่อให้ดำเนินการต่อไป สำหรับกรณีตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เมื่อดำเนินการเกลี่ยอัตรากำลังข้าราชการครูฯ โดยคณะกรรมการเกลี่ยอัตรากำลังฯ เรียบร้อยแล้ว นำเสนอคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ เพื่ออนุมัติต่อไป

2. การใช้ตำแหน่งว่างในสถานศึกษา โดยการตรวจสอบสภาพอัตรากำลังข้าราชการครูฯ ในภาพรวมของสถานศึกษา เช่น ตำแหน่งข้าราชการครูฯ พนักงานราชการ ครูอัตราจ้าง และหากพบว่าสถานศึกษามีความขาดแคลนอัตรากำลังข้าราชการครูฯ ตามที่ ก.ค.ศ. กำหนด ได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 แจ้งให้สถานศึกษาที่มีความขาดแคลนอัตรากำลังข้าราชการครูฯ แจ้งความต้องการวิชาเอก โดยให้จัดเรียงลำดับความสำคัญจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา จากลำดับ 1 –3 มากไปหาน้อย ทั้งกรณีตำแหน่งว่างข้าราชการครูฯ พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 แจ้งความต้องการวิชาเอก ของสถานศึกษากรณีตำแหน่งว่างของข้าราชการครูฯ ไปยังสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อให้ดำเนินการสรรหาข้าราชการครูฯ ด้วยการรับย้าย/บรรจุ โดยการอนุมัติของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ

เครื่องมือที่ใช้วางแผนอัตราากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ ก.ค.ศ. กำหนดประกอบด้วย

1. เกณฑ์การคำนวณอัตราากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

แบบที่ 1 โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียน 120 คน ลงมาและจัดการเรียนการสอน อ.1-ป.6

- นักเรียน 1 -20 คน มีผู้บริหารได้ 1 คน มีครูผู้สอนได้ 1 คน
- นักเรียน 21 -40 คน มีผู้บริหารได้ 1 คน มีครูผู้สอนได้ 2 คน
 - นักเรียน 41 -60 คน มีผู้บริหารได้ 1 คน มีครูผู้สอนได้ 3 คน
- นักเรียน 61 -80 คน มีผู้บริหารได้ 1 คน มีครูผู้สอนได้ 4 คน
- นักเรียน 81 -100 คน มีผู้บริหารได้ 1 คน มีครูผู้สอนได้ 5 คน
- นักเรียน 101 -120 คน มีผู้บริหารได้ 1 คน มีครูผู้สอนได้ 6 คน

แบบ 2 โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียน 121 คนขึ้นไป และจัดการเรียนการสอน อ.1-ป.6 หรือ ป.1-ป.6

อัตราส่วน (อนุบาล) ครู : นักเรียน = 1 : 25

จำนวนนักเรียน : ห้อง = 30 : 1

อัตราส่วน (ประถม) ครู : นักเรียน = 1 : 25

จำนวนนักเรียน : ห้อง = 40 : 1

จำนวนครูปฏิบัติการสอน (ป) รวม = จำนวนครู(ป) อนุบาล + จำนวนครู (ป) ประถม

ครู (ป) รวม = [(ห้องอนุบาล × 1.2)+(นักเรียนอนุบาล/25)] + [(ห้องประถม × 1.6)+(นักเรียนประถม/25)] 2 2

หรือ ครู(ป) รวม = $\frac{(\text{ห้องอนุบาล} \times 30 + \text{นร.อนุบาล})}{50} + \frac{(\text{ห้องประถม} \times 40 + \text{นร.ประถม})}{50}$

50

50

จำนวนบุคลากรสายบริหาร

- นักเรียน 121 - 359 คน มีผู้บริหารได้ 1 ตำแหน่ง
- นักเรียน 360 - 719 คน มีผู้บริหารได้ 1 ตำแหน่ง มีผู้ช่วยได้ 1 ตำแหน่ง
- นักเรียน 720 - 1,079 คน มีผู้บริหารได้ 1 ตำแหน่ง มีผู้ช่วยได้ 2 ตำแหน่ง
- นักเรียน 1,080 - 1,679 คน มีผู้บริหารได้ 1 ตำแหน่ง มีผู้ช่วยได้ 3 ตำแหน่ง
- นักเรียน 1,680 คนขึ้นไป มีผู้บริหารได้ 1 ตำแหน่ง มีผู้ช่วยได้ 4 ตำแหน่ง เจื่อนไข
- การคิดจำนวนห้องเรียน (โดยใช้จำนวนนักเรียน : ห้อง หหารจำนวนนักเรียน) แต่ละชั้น หากมีเศษตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป ให้เพิ่มอีก 1 ห้อง
- การคิดจำนวนครูให้พิเศษตามหลักคณิตศาสตร์ (0.5ขึ้นไปปัดเป็น 1 , ไม่ถึง 0.5 ปัดทิ้ง)

แบบ 3 โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียน 120 คนลงมา และจัดการเรียนการสอน อ.1-ม.3/ม.6 หรือ ป.1-ม.3/ม.6

- นักเรียน 1 – 20 คน มีผู้บริหารได้ 1 คน มีครูผู้สอนได้ 1 คน
- นักเรียน 21 – 40 คน มีผู้บริหารได้ 1 คน มีครูผู้สอนได้ 2 คน
- นักเรียน 41 – 60 คน มีผู้บริหารได้ 1 คน มีครูผู้สอนได้ 3 คน
- นักเรียน 61 – 80 คน มีผู้บริหารได้ 1 คน มีครูผู้สอนได้ 4 คน
- นักเรียน 81 – 100 คน มีผู้บริหารได้ 1 คน มีครูผู้สอนได้ 5 คน
- นักเรียน 101 – 120 คน มีผู้บริหารได้ 1 คน มีครูผู้สอนได้ 6 คน

แบบ 4 โรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียน 121 คนขึ้นไป และจัดการเรียนการสอน อ.1-ม.3/ม.6 หรือ ป.1-ม.3/ม.6

อัตราส่วน (อนุบาล) ครู : นักเรียน = 1 : 25 จำนวนนักเรียน : ห้อง = 30 : 1

อัตราส่วน (ประถม) ครู : นักเรียน = 1 : 25 จำนวนนักเรียน : ห้อง = 40 : 1

อัตราส่วน (มัธยม) ครู : นักเรียน = 1 : 20 จำนวนนักเรียน : ห้อง = 40 : 1

จำนวนครูปฏิบัติการสอนรวม = จำนวนครูอนุบาล + จำนวนครูประถม + จำนวนครูมัธยม

สูตรคำนวณ

$$\text{ครูสอนรวม} = \left[\frac{(\text{ห้องอนุบาล} \times 30) + \text{นร.อนุบาล}}{50} \right] + \left[\frac{(\text{ห้องประถม} \times 40) + \text{นร.ประถม}}{50} \right] + (\text{ห้องมัธยม} \times 2)$$

จำนวนบุคลากรสายบริหาร

-นักเรียน 121 –359 คน มีผู้บริหารได้ 1 ตำแหน่ง

-นักเรียน 360 –719 คน มีผู้บริหารได้ 1 ตำแหน่ง มีผู้ช่วยได้ 1 ตำแหน่ง

-นักเรียน 720 –1,079 คน มีผู้บริหารได้ 1 ตำแหน่ง มีผู้ช่วยได้ 2 ตำแหน่ง

-นักเรียน 1,080 –1,679 คน มีผู้บริหารได้ 1 ตำแหน่ง มีผู้ช่วยได้ 3 ตำแหน่ง

-นักเรียน 1,680 คนขึ้นไป มีผู้บริหารได้ 1 ตำแหน่ง มีผู้ช่วยได้ 4 ตำแหน่ง

เงื่อนไข -การคิดจำนวนห้องเรียน (โดยใช้จำนวนนักเรียน : ห้อง หหารจำนวนนักเรียน) แต่ละชั้น หากมีเศษตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ให้เพิ่มอีก 1 ห้อง

-การคิดจำนวนครูให้พิเศษตามหลักคณิตศาสตร์ (0.5 ขึ้นไปปัดเป็น 1 , ไม่ถึง 0.5 ปัดทิ้ง)

แบบแสดงจำนวนความต้องการครู ทดแทนการเกษียณอายุราชการ จำแนกรายวิชาที่สอน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2562

จำแนกรายวิชา	ปีงบประมาณ พ.ศ.			รวมทั้งสิ้น
	2560	2561	2562	
บริหาร	12	11	13	36
ปฐมวัย	2	3	5	10
ประถมศึกษา	0	0	2	2
ภาษาไทย	3	3	5	11
คณิตศาสตร์	1	1	1	3
วิทยาการคอมพิวเตอร์	0	1	1	2
วิทยาศาสตร์ศึกษา(ทั่วไป)	0	0	0	0
เคมี	0	0	0	0
ชีววิทยา	0	0	0	0
ฟิสิกส์	0	0	0	0
สังคมศึกษา	0	0	0	0
สุขศึกษา	1	1	1	3
พลศึกษา	1	1	1	3
ศิลปศึกษา	2	1	1	4
ดนตรี/ดุริยางคศิลป์	2	2	2	6
นาฏศิลป์	0	0	0	0
เกษตรกรรม	0	1	0	1
คหกรรมศาสตร์	0	0	0	0
อุตสาหกรรมศิลป์	0	0	0	0
ภาษาอังกฤษ	4	4	5	13
ภาษาฝรั่งเศส	0	0	0	0
ภาษาเยอรมัน	0	0	0	0
ภาษาสเปน	0	0	0	0
ภาษาจีน	0	0	0	0
ภาษาญี่ปุ่น	0	0	0	0
บรรณารักษ์	0	0	0	0
จิตวิทยาแนะแนว	0	0	0	0
เทคโนโลยี	0	0	0	0
อื่น ๆ (ระบุ)	0	0	0	0
รวมทั้งสิ้น	28	29	37	94

จากตารางที่ 4 พบว่า ความต้องการครู ปีงบประมาณ พ.ศ.2560 มีความต้องการในสายผู้บริหาร จำนวน 12 คน มีความต้องการครูผู้สอน จำนวน 16 คน วิชาเอกที่มีความต้องการมากที่สุด คือ วิชาเอกภาษาอังกฤษ จำนวน 4 คน รองลงมาตามลำดับ คือวิชาเอกภาษาไทย จำนวน 3 คน วิชาเอกปฐมวัย วิชาเอกศิลปศึกษา วิชาเอกดนตรี/ดุริยางคศิลป์ จำนวนวิชาเอกละ 2 คน วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิชาเอกสุขศึกษา วิชาเอกพลศึกษา จำนวนวิชาเอกละ 1 คน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีความต้องการในสายผู้บริหาร จำนวน 11 คน มีความต้องการครูผู้สอน จำนวน 18 คน วิชาเอกที่มีความต้องการมากที่สุด คือ วิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 4 คน รองลงมาตามลำดับ คือ วิชาเอกปฐมวัย และวิชาเอกภาษาไทย จำนวนวิชาเอกละ 3 คน วิชาเอกดนตรี/ดุริยางคศิลป์ จำนวน 2 คน วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิชาเอกคอมพิวเตอร์ วิชาเอกสุขศึกษา วิชาเอกพลศึกษา วิชาเอกศิลปศึกษา วิชาเอกเกษตรกรรม จำนวนวิชาเอกละ 1 คน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีความต้องการในสายผู้บริหาร จำนวน 13 คน มีความต้องการครูผู้สอน จำนวน 24 คน วิชาเอกที่มีความต้องการมากที่สุด คือ วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาเอกปฐมวัย วิชาเอกภาษาไทย จำนวนวิชาเอกละ 5 คน รองลงมาตามลำดับ คือวิชาเอกประถมศึกษา จำนวน 2 คน วิชาเอกดนตรี/ดุริยางคศิลป์ จำนวน 2 คน วิชาเอกคณิตศาสตร์ วิชาเอกคอมพิวเตอร์ วิชาเอกสุขศึกษา วิชาเอกพลศึกษา วิชาเอกศิลปศึกษา จำนวนวิชาเอกละ 1 คน